

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Lőfizetési árak:

Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő.

Egyes szám ára 24 fillér.

Laptalajdonos:

MINERVA IRÓDALMI ÉS NYOMDAI
MŰINTÉZET RESZVENYVÁRSASÁG

Megjelenik minden szombaton,
Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kolozsvár, Brassai-utca 7. szám.
Telefon: 18-37.

Mi azért szüntelen építeni fogunk!

Attól a perctől, hogy a gyermek gondolkodni s tervezni kezd, egyik legelső vágya, hogy házat, otthont építsen magának. Ahogy nő s járja a világot, úgy tágul látóköre, gazdagodik lelkivilága s ezzel arányban tervei is szinesebbé s mind elérhetőbbé válnak. Otthonát előbb úgy és olyanak építi, mint ahogy s amilyenek látja faluja legszebb házát. Képzeteiben be is rendezi falujában láttott legszebb hátorokkal. S ezen első elképzelésén is boldogan mosolyog — nyugodt éjszakák álomdús perceiben pedig építi is, — de már nem egyedül, hanem választott párjával, aki a legszebb leány a faluban. Álomban úgy látja, hogy ők ketten már együtt is vannak s az új otthon, a virággal körülvett ház már kettejük akarata, elképzelése szerint épül s kereső tetőzetével az ég felé tör.

Aztán tovább járja a világot, mind több és több házat lát s az első elképzelését lassan-lassan megváltoztatja. A most épülő ház még szebb, díszesebb. Ha pedig álomban a párjánál képzelt leánnyal együtt rakják egymásra a téglák szárait, akkor most már ninesenek is éppen egy véleményen. Ninesenek, mert a férfi többet járja a világot, többet lát és gazdagabbnak, változatosabbnak képzeli el házukat. De a civódásból kibékülés lesz s végül, — de talán csak az életkor delelőjén, egy kleskét későbben, nehezebben és verejtékesebb munka

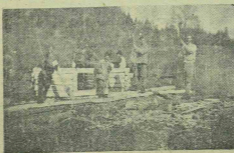
árán — felépül az „otthon”. Az is megtörtént, hogy mégis csak az asszonynak lett igazra, mert az új ház nem a világotjáró férfi képzete szerint, a külső világból hozott terv szerint épült fel, hanem olyan egyszerű, mint a falu többi háza, olyan, mint amilyenek a leány megálmodta. Szép is így, hiszen olyan önkéntesen illeszkedik be a sorba, a többi szép falusi házak mellé.

Így építünk mi emberek s ha kegyetlen emberek gonosz cselekedetei nem szólanának bele terveinkbe, olyan szép is volna az élet...

De a nagy Gonosz szembeszáll náha a Mindenható bölcsességével s az ember legszebb alkotását, a család házát, az egyetlen meleg fészket durván szétrombolja. Oh, ha nem fél-nénk Istentől, szájunkat, — ezekben a keserves pillanatokban, amikor békés családi házak ezrei dúlják szét, — csupa szitok és átok hagyná el. Miért tervez gyermekkorra óta s miért dolgozik, verejtékezik napestig egyetlen otthonáért az ember, ha Isten

parancsáról megfélemlkezve, mások azt pillanatok alatt lerombolják? Mikor még nem láttam, csak híret hallottam a példátlan rombolásnak, úgy képzeltem a rombadólt házat néző megtört, megalázott embert, mint mikor ravasz gyermekek a szelid gölya fészket szétverték, a hazatérő gölya pedig fészket hiába kereste, hiába kelepelt a ház körül. De jaj, milyen kevés ravasz gyermek van s milyen kevés fészkek porlik szerte... Gonosz ember azonban sok van s manapság lakóházainknak ezrei omlanak szét...

Ma már előfordul, hogy vad ellenségünk pusztító bombáit falusi házakra és — esetleg — a legszebb búzatáblákra hullatja. Mindez megtörténhet, de emiatt mi nem veszítjük el hitünket. Minél több esapár ér bennünket, annál keményebbek, ellenállóbbak leszünk. El bennünk a hit, hogy Isten igazságát tesz s mi újból felépítjük szétdőlt, lerombolt otthonunkat. Az emberi akarat esodál művel, ha kell. Amint megbékültünk egyszer, hogy fényes palota helyett csak esinos otthonot építhetünk, éppen úgy megbékülünk most azzal a gondolattal, hogy rombadobolték házaikat, mert szüntelenül építünk ma is és elő majd az idő, amikor mindent újjáépítünk. Honvédeink azért harcolnak, hogy építhesünk új házat és házat, de szebb házat és szebb, boldogabb igazabb és magyarabb házat... (Néj.)

Házépítés a Székelyföldön

Műkedvelők rovata:

A színdarabok kiválasztása

Rovatunk előző cikkében már rámutattunk arra, hogy a kezdő műkedvelő társulat ne vágja nagy fába a fejszéjét. Legjobb ha rövid egyfelvonásosokkal kezdik a munkát, amelyek sem színészilag, sem technikaileg nem jelentenek túlságosan nagy feladatot.

Amikor a műkedvelő társulat vezetője kiválasztja azt a darabot, amit a társulat el fog játszani, egyellen pillanatra se feledkezzeik meg arról, hogy **nemesak szórakoztatnia kell**. Műkedvelő társulatnak éppen úgy, mint az ország legelső színpadainak missziója, hivatása van. Nevelnie kell, finomítani kell a közönség ízlését. Igényeket kell benne támasztani s ez csak irodalmi értékű, művészi színdarabok előadásával lehetséges.

A műkedvelő társulat akkor eslelkeszik leghelyesebben, ha **magyar szerző darabját választja**. Hiszen magyar játékszámok itt magyaroknak. Illő, sőt szükséges is, hogy amit előadnak, az is magyar szelleműt fakadott legyen. Hiszen idegen fajtábeli-ekről nem is kívánhatjuk azt, hogy tudjon s írjon arról, ami nekünk fáj, vagy ami nekünk öröm. A mi magyar fajtá-**lunk** kellét egyseszedül a magyar író fejéhez ki. S a műkedvelő társulat azzal, hogy újra meg újra előadja a magyar író munkáját, támogatja őt abban a hivatásában, hogy újra meg újra kifejezze azokat az igazságokat, melyek népiünk sorsának jobboldásához vezethetnek.

Természetesen író és író között igen nagy különbségek vannak. S a műkedvelő társulat vezetőjeinek helyes érzéke és ízlése éppen abban mutatkozik meg, hogy **különbséget tud tenni az igazi irodalmi értékek és az oszú között**.

Hogy gyakorlati példával éljünk, műkedvelőink Mörzéz Zsigmond, Kodolányi János, Gárdonyi Géza darabjait adják elő elsősorban. A magyar élet biztos ismerete, a magyar hibák és bűnök kimutatása, de igazságos feltárása jellemzik ezeket az írásokat. S hogy milyen nagy hatást érhetnek el az ilyen magyar sorskérdésekről szóló darabok, azt mi sem bizonyítja jobban, minthogy Kodolányi János híres, az egyke ellen írt darabja, a „Földindulás”, az ország egész népet megráztá és a szó szoros értelmében országgréseket vertített el az egygyermekesség vétkétől.

De nagyon vigyázzunk arra is, hogy **nem mind magyar az, ami magyar**

nyelven íródott. Közénk keveredett idegen (zsidó) fajta a maga szellemét és szemléletét akarta belopni a magyar népbe. És ennek egyik legjobb eszköze éppen ez színpad volt, ahonnan minden szó számszorosan és ezerszeresen visszhangzik. Így történt azután, hogy évtizedeken keresztül ezek az idegen szellemű hódítók **belopkodtak a magyar irodalomba és mindenekelőtt a magyar színpadi irodalomba**. Voltak olyan idők, amikor már-már úgy látszott, nem is

kerülhet más színpadra Magyarorszagon, mint ők. Így érthető azaz, hogy a műkedvelő könyvtárakban e színműtárakban ma is szélesvágú annak selejtes fémmevelőköl, Természetesen ezektől a daraboktól óvakodnia kell a magyar műkedvelőnek, ha esetleg olyan szerzőnek a darabj kerül a kezébe, akit nem ismer, **úg bizza magát ízlésére**. Olvassa végig gondosan, figyelmesen a darabot, gondolkozzon fölötte és ha valóban úgy érzi, hogy a darab becsültes magya szándékot szolgál, akkor előadhathat. Természetesen még jobb, ha valak szakértőt kérdez meg, aki könnyen megadhatja a szükséges útbizonyít sokat.

(N. E.)

Csíksomlyó IV. Jenő pápa levelének tükrében

A csíksomlyói kegytemplom első újjáépítésének 500 éves (1444—1944) emlékeztetőre ízléses füzet jelent meg Kolozsváron P. Benedek Fiedel O. F. M. tollából, a Ferences Világi Rend tartományi igazgatósága kiadásában. A füzet megemlékezés és rövid ismertetés mellett gyakorlati célt is kíván szolgálni. A Ferences Rend új Szent Ferenc-oltárképet óhajtat festetni a csíksomlyói templom-részére a füzet árából befolyó bevételt is az oltárkép előállítására fordítja.

P. Benedek Fiedel melegen foglatkozik Csíksomlyóval, amely a magyar ferenceseknek mindig egyike legfontosabb és leghűségesebb végvára volt. Ebben az évben ünnepejük 500 éves fordulóját annak, hogy a híres kegytemplom legelsőzör újjáépült. Az akkori templomépítés IV. Jenő pápa segítségével történt, aki számos alkalommal hebizonyította rokonszenvét a székelységgel szemben. A pápa levél 1444-ben íródott, a templom „új-ból való felépítéséről” beszél. Egyes történétrek szerint 1353-ra tehető a somlyói kolostor alapítása, a csíksomlyói ferences település tehát közel 600 éves. Már akkor élénk szellemi központ volt ott. A székelység elsőszereettel kereste fel Csíksomlyót, de IV. Jenő pápa egy másik levele szerint „kevés a Székelyfő dőn a pap, messze a püspök, nincs elég, aki Isten Ágójét hirdesse, s ezért a nép vallási dolgokban kezd tudatlanná válni.” A székely nép szomjús lélekkel tödült, hogy hallhassa a csíksomlyói barátokat. A templom újjáépítéséhez többször hozzákezdtek, de a szegénység miatt az egyre nagyobb nehézségekbe fűtköztek. Csíksomlyóra

Délről áradt az első ferences hatás az akkori Balkán magyar uralon alatt állott. A boszniai ferences helytartóság is a magyar királyoktól falma alatt jött létre és állott fenn. A csíksomlyói ferences település bástya volt a keleti végeken. A pápánál magyarországi követé ebben az időben Cezarini Julían bíboros volt rajta kívül sokan mások is eljártak a pápánál a csíksomlyói ferencesek kérelmének és a templom felépítésének ügyében. A pápa azt kívánta hogy „a templom befeljesztessék és megfelelő tiszteletben részesüljön”. A történetek arra következtetnek hogy a pápa levelének hatására a egész székelység megmozdult és még Hunyadi János is támogatja a tervet. A székelyek munkájukat adták. A egykori templom méreteiről is ma radtak feljegyzések, hossza 14 öl szélessége 5 öl volt. Száz évig állott sértetlenül. A moldvai török és egyvél hordek betörése után erőszakos pusztítások érik. Kijavítják a rombo lést, a templom formájja is átalakul. Az idők folyamán két kápolnát építenek hozzá, a mai kegytemplom 1804—1876 között épült fel. A ma templom déloldali falában, a Szent Antal-oltár és a szószek közötti részen a régi templom építményéből valamennyi falrészlet he van építve és a sarokténylegen örzi ma is 500 évnek munkáját és emlékét.

SZÉCHENYI SZAVA

„Ha itt-amott az elajlasodást, romlottságot s rothadást keresz szavakkal festem, honom imádatából teszem.”

rtek és mérték;

Az érem másik oldala

Irtja: Lőrinczi László

A népet, mely ezer esztendőn át meg-
rta a magyarorságot, megcsillá-
 magyar vezetését?
Erre a kérdésre annál nyugodtabban
vel válaszolni, mivel az ítélet, a-
met a kérdésre saját válasz jelent,
m csak a múltat, hanem a jelent is
idolja. Még ezelőtt száz évvel is
urposzerre a nemesség játszott min-
n országban vezető szerepet. Általános
lenség volt akkor az, hogy a nemes-
ség magát tekintette nemének és a
pet céljai megvalósításában csupán
közkelet használatra. Megbecsülést
t nem lehetett várnai, de a nemesség
galább ontotta vért is, ha erre szük-
g volt és ha a zabot szajnált is a
szájáért odanad, de életét nem. Az
300-as évek azonban a középosztály
lalkulásának a jegyében indult, mert
g ipari fejlődésnek következtében az
lami igazgatási feladatok is szapo-
dni kezdtek, párhuzamosan a szabad-
paros- és kereskedő-nég megszűlé-
vel. Így alakult ki a középosztály,
 mely a társadalmi irányítását csaknem
élesen a kezébe vette. Ez az idő
gyebségek a *Libertétemus* európai hód-
ásával is, mely elvont értelemben az
rvényesítési szabadság teljes biztosítá-
sát jelenti, a gyakorlatban azonban
számunkra azt jelentette, hogy Magyar-
szágra mindenki megkapta a maga
oldogulását, csak a magyar népek
lett még ma is — a néprét — saját or-
szágában közdeni.

Es hogy ma Magyarországon tüzdni
kell a magyarért, ostromosáknak su-
ntjuk oda, az elmult liberális kor ar-
ára. Az emberiség szent jelzavának
írnyve alatt az ösökködők vadásdos lé-
gója szállta meg a magyar éret. És a
mellé vesződ, akinek az apja még va-
lagyott gazgva nyelvet beszélt, na-
obb megbecsülésben részesült, mint a
magyar nép, mely kilindott, igazdott,
vált áldozott, hogy a néptől idegenen
vált vezetőréteg tudomást a másokra
róla. Aki egy népről a másokra ma-
gyarrá vált, arról veszőrikkelt lehetett
írni, mert a magyar hűség azt látta
henne, hogy „a magyarosító erő bü-
ködés” került, amely mindenkit „rabul
éjt”. De a magyar faluról nem volt ér-
emes megemlékezni, mert az „csak”
doigozott mind közönségesen. Az akkori
magyar kultúrpolitika nagyobb figyel-
ment szentelt a nemzetiségi vidékeknek,
mint a szinmagyar területeknek, mert
lát a nemzetiségieknek nyújtani kell
vilámit, hogy „hú” polgárai legyenek
a hazának, a magyar falunak pedig
nem sokat adott, hiszen neki amtyig is
„kötelessége” jó hazafinak lenni. Az
szozo széteső állami keretek, a köz-
igazgatási ágak szaporodása ismét re-
gység gyűrt-érintett juttatott kenyérhez
és hatalmi szűrés. Az így megszállt vé-
kony magyar középosztály, mely alulról
alig kapott frissítést, nem tudta maga-

ellátni az újonnan felbukkanó gazga-
tási feladatokat és az üres helyeket jó-
vevények foglalták el. Nem lehet ta-
gadni, voltak — és vannak — közöttük
olyanok is, akik becsületesen, tisztessé-
gesen dolgoztak, megszólgáltak azt a
fizetést, amelyet cserébe kaptak, de
csak ezt tették! Valók voltak olyan
kérdésekkel szemben, amelyeket ha-
ngyományával nem lehetett volna meg-
oldani, csak rettenetes, magyar neki-
fészüléssel, magyar szeretettel. A *hiva-
taltas örök pontos betartásával még
nem lehet országot építeni.* Szívet-lel-
ket kér a magyar élet a magyar vezető-
rétegtől, *egy titokzatos hetedik érszékét,
mely mindig megtalálja a helyes utat,
amelyen el kell indulnia és meleg ér-
zési, mely egybeforrasztja őt a néppel.*

De várhatjuk-e ezt mást, mint ma-
gyartól?

Ma, az állami gépezet óriási arányo-
kat kezd ölteni, és a közigazgatás tu-
dománya is bevallja, hogy az állami
igazgatásnak nemcsak az a célja, hogy
érvényt szerezzen a törvénynek, hanem
az elsőbört, hogy gyámolítsa, segítse
és orozt, aki tehetetlenül áll a reá-
háruló feladatokkal szemben. *Nem olyan
irányítótégre van szükségünk, amely
„a szigorú tárgyilagosság” elől áll,
hanem olyanra, amely igenis, kiéltél-
tél tenni, ha magyarról és testvé-
réről van szó. Ez nem a törvény meg-
szegését, vagy kijátszását jelenti. Sem
jogbizonytalanságot. De több munkát.*
Es azt, hogy istápoljuk azt a magyar
népet, mely annyit szenvedett, mely
annyit vértet és az áldozatot tegyük
egyenlővé. Egyenlővé azokkal, akik
ldéig mint „nélkülözhetetlenek”, mint
„hadiszállítók” nemcsak vérben, de
enyagilag is kevesebbet áldoztak, mint
a magyar falusi nép és a magyar mun-
kás. Ma arra van szükség, hogy erőseb-
ben támogassuk a szegény magyart,
azzal, hogy az ő támogatásából szir-
maszó veszteséget hajtsuk be azokon,
akik ezt el tudják viselni és akiknek az

adófizetés nem jelenti a falat kenyérnek
a megvonását.

A magyar nép *Szabó Dezsővel* együtt
sikolt: „Segítség!” Nem gyűlölködés és
nem a kizárólagosság hirdetése, hanem
a szeretetteljes önzés, a magunk jajtá-
jának a feltétele kértelt a népi gondolt
hirdetést, hogy bevalljuk: a *fielenket-
tedik órában vagyunk*. Most sem meg-
fontolások, sem „szempontok” nem se-
gítenek. A magyar népek gyors segít-
sége van szükségére. Tekintet néltől
arra, hogy mi mondanak a „többiek”,
tennünk kell valamit, most, azonnal.
Nem szabad visszariadnunk attól sem,
ha ez esetleg kizárólag jelentene mások-
kal szemben. Es végül: a segítségnek
nemcsak jogszabályokban kell megnyil-
vánulnia, hanem azoknak a végrehajtá-
sában is. Bismarck mondanás legében a
szemünk előtt, amelynek a veleje az,
hogy nincs az a rossz törvény, amelyet
jól végre ne lehetne hajtani és nincs
olyan jó törvény, amelyet lélek nélkül
betűre ne lehetne süllyeszteni. Minden
az embertől függ. Jegyzőtől, főszaga-
bírtól, alispántól, államtitkártól, mi-
nisztertől, akinek a törvényt végre kell
hajtania. Itt kér a népi gondolat többet
a magyar néppel szemben, itt kér ma-
gyar szívvel és meleg érzéssel.

A LÁMPAÚVEG ÉS POHÁR REPÉ- DÉSÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSA.

Hogy a lámpaúveg és pohár ne re-
pedjen meg a melegétől, tegyük hasz-
nálat előtt egy sós vízzel telt edénybe
(hideg vízbe) s hagyjuk a vizet lassan
felőzni. Azután vegyük el a tüzelt s
hűtsük ki. Ha a víz kihűlt, vegyük ki
belőle a poharat vagy lámpaúveget s
törlegessük tisztára. Az így kezelt
úveg sokkal jobban állja a meleget,
mint egyebek. Ha üvegpohárba,
vagy csészébe forró folyadékot öntünk,
úgy gőzölhatjuk meg repedést, hogy a
pohárba vagy csészébe kenetet teszünk
s úgy öntjük bele a teát vagy kávét,
stb. Ha hideg télen hideg szobában
gyújtunk lampát, melegítsük előbb fel
kissé a lámpaúveget óvatosan gőz fölött
vagy kályhánál s csavarguk elször
élesen alacsonyra a kandecot.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítva: 1899.

Magyarország egyedüli állami érdekeltségű, szinmagyar
biztosító szövetkeze.

Kartelen kívül!

A biztosítás minden ágával foglalkozik igen ollyós
díj- és feltételek mellett. Vozér, f6- és helyképviselletek
minden városban és községben.

Vezérképviselőségek Erdély területén:
Koloszvár, Horthy-út 6,
Marosvásárhely, Széchenyi-tér 23 sz.

Az olvasó kívánságára:

Közellátási tájékoztató

Ki kötele a beszoigaltatást teljesíteni az új beszoigaltatási rendszerben?

Általános elvként elmondhatjuk, hogy a beszoigaltatási köteleességet elsősorban annak kell teljesíteni, aki az 1944-45. éven *ténylegesen* gazdálkodik. Minthogy rendszeren a földtulajdonos és a gazdálkodó személye azonos, legtöbb esetben a földtulajdonos *lesz beszoigaltatásra kötelező*. Minden ettől eltérő esetre a rendelet részletes szabályokat tartalmaz.

Igy a haszonbérlet, esetén — mivel ez esetben a *tényleges* gazdálkodó maga a *haszonbérő* — természetes, hogy a beszoigaltatást is *köteles teljesíteni*. A részesnyelvés és más legtöbb esetben a gazdasági alkalmazottak járandóságaként használatra átengedett terület után a munkaadót kell gazdálkodónak tekinteni.

Felsetbérlet esetén első sorban a felesbérlet kell gazdálkodónak tekinteni. Ettől eltérőleg azonban a *felesbérbeadó és felesbérlet szabadon egyezkedhetnek* a tekintetben, hogy egymás között miképpen osztják meg a beszoigaltatási köteleességet. Ez a megállapodás szóvalhat akár az egész beszoigaltatásra vagy annak egyes csoportjára is. Az ilyen megállapodást azonban 1944. április 30-ig *be kellett jelenteni* a felesbérletre illetékes községi előljárásnál. Ha külön megállapodás nincsen, akkor a bérbeadó maga is kérheti a beszoigaltatási köteleesség minden egyes csoportjára, a fele-fele arányban való megosztást. Mindezek a megállapodások és megállapított beszoigaltatási köteleességek természetesen a gazdakönyvbe keresztül vezetnek.

Amennyiben időközben a *gazdálkodó személyében változás történik*, ezt a *körülmenyt úgy a régi, mint az új gazdálkodó köteles bejelenteni* annak a hatóságának, amelyek az 1943/44. évre a gazdakönyvet kiállította. Erre különös gondot kell ügyelni a régi gazdálkodónak is, mert ennek a bejelentésnek az elmulasztása azt eredményezi, hogy az előző évi adatok alapján ő marad továbbra is a beszoigaltatási köteleesség teljesítésre nyilvántartva.

Ha ugyanannak a gazdálkodónak több önállóan vezetett gazdasága van, amelyek különböző községek területén fekszenek, akkor kérheti bármelyik község előljárásnál, — amelyiken gazdasága fekszik — a beszoigaltatási köteleességének az egyesítését.

Ha a gazdasági éven történt *változás a gazdálkodó személyében*, vagy

is 1945. július 1. előtt, akkor a *régi gazdálkodó köteles a gazdálkodás folytatásához szükséges vetőmagot és a gazdaságban alkalmazott éves gazdasági cselédek részére 1945. július 31-ig járó konvenciójának megfelelő mennyiségű kenyérgabonát az átadott gazdaságban visszakönni*. Vetőmag fejében annyi kenyérgabonát kell visszakönni, amennyi szükséges az átadott gazdaság szántóterület egy harmadának bevetéséhez.

A gazdasági éven átadott gazdaság beszoigaltatási köteleessége tekintetében pedig a régi és az új gazdálkodó szabadon megállapodhatnak. Ez a megállapodás a beszoigaltatási csoportokra nézve (kenyérgabona, zsír, hús, szabadváltású) külön-külön kell történni. Ezt a megállapodást az illetékes községi előljáráshoz jóvá kell hagyja s ennek megfelelően a gazdakönyvekben is átvézet a változásokat.

A beszoigaltatási köteleesség mérséklése kérhető akkor, ha a gazdálkodónak az összes beszoigaltatási köteleesség 5.000 búzaegységet nem haladja meg. Ez esetben minden az 1932. jan. hó 1. napja és 1945. június hó 30. napja között született gyermek után a kenyérgabonabeszoigaltatási köteleességét 100, a zsírbeszoigaltatási köteleességét 50, búzaegységgel kell mérsékelni. Amennyiben pedig az erre jogosult gazdálkodónak a kenyérgabonabeszoigaltatási köteleessége kisebb, mint a mérséklés egysége (vagyis egy gyermek esetén 100 búzaegységnek kevesebb), akkor a fennmaradó különbözetet, mint mérséklést a többi beszoigaltatási csoportba kell átvinni s a mérséklést ott elvégezni.

Az 5.000 búzaegységet meg nem haladó beszoigaltatási köteleességgel terhelt gazdaság, a gazdálkodó vagy a gazdaságban állandóan alkalmazott és 1944. december hó 31. napja között *katonai szolgálatait teljesít, minden*

katonai szolgálatait teljesítő személy után 600 búzaegységgel kell mérsékelni a beszoigaltatási köteleességét. Amennyiben pedig a fenti időben csökölően teljesített az egyen katonai szolgálatait, minden egyes megkezdett hónap után 50 búzaegységet a mérséklés. Ez természetesen nem vonatkozik az újonckora és a tényleges átlomán családlátó után, aki 1944. január hó katonai egyénekre. Egyébként ez a mérséklést a beszoigaltatási csoportokban aránylagosan elosztva kell végrehajtani.

(Folytatjuk.)

NEVESSÜNI

PENITENCIA.

Valaha megvolt a római angaszt egyházban a kordázás, vagyis a nyvános lakolás. Büncsepelésnek is nevezték ezt az eljárást.

Ebben az időben egy férjes asszony gyontatója a rá itél, hogy kezes kötélet rovassék rá a penitencia Férje, mikor meghallotta a súlybüntést, magára vállalta a penitencia elviselését, minthogy ez meg engedve. Az asszony is jelen volt büncsepeléskor s mélyeséges bünbánat így küldött gyontatójának:

— Csak üsse, verje, tisztelena atyám, mert én nagyon, de nagyon bűnös asszony vagyok!

MENNYEI LAKOMA.

Viadlra serkentette egy török pap a katonákat s vigasztalásul azzal rkesztette be beszédét, hogy akár elenek, azok a nagy prófétnál fogna ebédelni. Az egyik katoná, amikor észrevette, hogy a pap a rohamtól viszahurdukt, azt kérdezte tőle:

— Hát atyáságod miért nem jóvünk a menyei lakomára?

— Nekem, fiam, — választolt pap —, ma bűjtöm van.

A MÉTELY.

Az állatoknál is elterjedt a nagysómételeg. Egy disznó akkordra nőt hízott, mint egy jókora borjú.

Egész Marhaországból csodájárfáltak.

— Mit ér, szót az, amikor nagyságot társai csodálgatták, ha mint egy borjú, akkora vagyok is. A legkisebelelánt nagyobb a legnagyobb disznónál is!

A „Magyar Népe” az edélyi falu magyarságáért, tehát érted is küzd.

*

Küldd be az előfizetési díjat és jelents be új előfizetőt!

gyekezzünk minél előbb aratni, mert ellenségeink megkísérlehetik gyújtólapokkal a beérett gabonánk elégetését,

— mondotta Jurcsok Béa földmivélelésügyi miniszter rádióbeszédében

mit termelünk, hanem az egész magyar közösségé

Jurcsok Béa közléstásügyi és földmivélelésügyi miniszter Péter-Pál páján rádióbeszédet intézett a magyar gazdaságszolgálatokhoz. Beszédében megemlékezett arról, hogy a magyar föld magotérlelő ereje Péter-pál napját az aratás kezdetének ünnepé avatja.

— Ünnepe ez a nap — mondotta, de nem az egyéb ünnepek munkálatának jegyében, hanem éppen fáradságos aratási munka megkezdésével kötelességeinkre is figyelmet, amelyeket minden hozzátérteinkkel és teljes erőnkkel kell végezni. Majd hangzott, hogy, mint régi gazdát, élete munkája és tapasztalatai arra nevelték, hogy hivatásának kötelességtudással figyelje nemetünk sorsát és meglegyen minden tőle telhető ereje, mert az egész nemzet boldogulása nélkül egyetlen gazda sem biztosítható a megkívánt feltételekkel magának, sem családjának. Viharosabb küzdelmek világában új, biztonságosabb, emberségesebb körökben születtek, s e reménytelében bízva álltana ki háza és az erves ember, hogy otthonát, az családját, verejtékekkel áztatott földjét megvédelmezze: az ő védőereje csak a közösség egysége ereje lehet.

A miniszter ezután rátért arra, hogy ma sok gazdaságban hiányzik a

munkaerő, sőt talán maga a gazda is. De minden gazda tudja azt, hogy kevesebb munkával is el lehet érni megfelelő eredményt, ha kellő gondossággal mindenkit a maga helyére állítunk és nem nézzük el azt, hogy egyesek esetleg kivonják magukat a munkából. Ezért kell bevezetnünk az egész ország minden munkaképes lakására a kötelező munkaszolgálatot, aminek célja az, hogy a dolgozóknak dolgozzanak és mindenki ott dolgozzék, ahol tehetsége és ereje legjavát adhatja. Ha valaki, úgy a gazda szereti munkáját, s a terményt nem tekintí közönséges árúknak, mert minden aratás egymást követő évek munkájának eredménye. Eppen ezért úgy visel gondját annak, mint szeretettel fölnevelt édes gyermeknek.

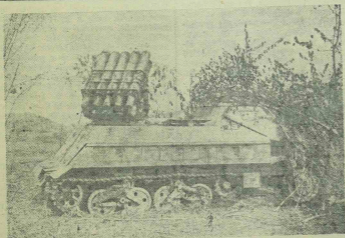
Beszédje további során a miniszter rendkívül elővigyázatosságra hívta fel a gazdákat figyelmét az idel aratással kapcsolatban. Hangzott, hogy egyes okos beosztással érünk el mindig jobb eredményt. Jól osszuk be tehát az erves aratási munkákat és főleg ne késlekedjünk azokkal. Nem szabad megvárni, míg teljesen megérett a gabona, mert akkor már elkésztünk. De akkor nagy lehet a szemvesztés is, ami kár a gazdának, de igen nagy veszteség az országnak is, mert minden szem gabonára szükse-

günk van. A kenyérgabona korai aratásának kárát még nem vullotta egyetlen gazda sem, legfeljebb arra kell vigyáznunk, hogy a korán aratott gabonafélék idő előtti összerakása következtében a kereszték be ne földeljenek. Különösen most fontos, hogy vészérésben arassunk. Később minden esetben veszteséges az aratás, nemcsak a pergés miatt, amit hirtelen jött nyári vihar még fokozhat, hanem a háborús tüzveszély miatt is. Ellenségeink megkísérlehetik repülőgépekkel dobozt gyújtólapokkal és bombákkal az érett gabona elégetését, a kereszték és az asztagok meggyújtását. Ezért igyekezzünk minél előbb aratni, mert az idejében learatott termés lábom nem éghet el. Ne rakjunk a keresztéket sűrű sorokba, hanem kisebb csoportokba és ezeket barázdáljuk körül. Ha lehetséges, csépeljünk keresztből. Ha ez nem lehetséges, rakjunk több kisebb asztagot egymástól a szokásosnál nagyobb távolságra, hogy egy gazdának ne legyen egy helyen egész termés. Gondoskodjunk arról is, hogy az oltáshoz szükieség viz és ez eszközök is kéznél legyenek. Saját érdekkünkben szervezeten keresztül juttassuk a gabonafélék és szürk cséplőes tüzveszélyének megelőzésére, szükieség esetén oltására is, hogy ilyen eset se érjen készületlenül senkit, hanem mindenki tudja a maga beosztott dolgát minden veszélyben.

— Amit termelünk, nemcsak a miénk, mert kötelességünk az ország minden lakosát kenyérral és egyéb étkezési cikkel ellátunk, — folytatta beszédét Jurcsok Béa miniszter. Hogy a kötelességből más kárára magát senki ki ne vonhassa, minden gazdaságra megállapítottuk beszoigálatási kötelezettséget.

A miniszter ezután az egyes gazdaságok jövedelmezőségéről beszélt, majd kijelentette, tekintettel van a gazdák érdekeire akkor, amikor a beszoigálatási kötelezettség teljesítéséhez köli a mezőgazdaság fontos iparágakkal, üzemanyagokkal, ruhamefekkel és lábbelivel történő ellátását is.

— A győzelemért dolgozó gazdaságszolgálat munkájára és boldogulására kérem a jó Isten áldását — fejezte be beszédét Jurcsok Béa földmivélelésügyi miniszter.

Pánélközönszra szerelt sorozatvelő az arevonalon. A hernyófalpakra szerelt jól páncélozott vezedelmes szerszám egyike az új magyar gégyereknek.

Gazdasági élet:

Hogyan menthetjük meg a bombatámadások által felgyújtott mezőgazdasági terményeket?

A mezőgazdasági terményeknek tűzveszély elleni védelme céljából egy belügyminiszeri rendelet szerint állandó tűzoltókészültségi szolgálatot kell tartani. A mezőgazdasági termények behordásánál és csapásánál külön tűvédelmi előírásokat léptettek életbe.

↑ Az állandó tűzoltószolgálat igazgatói szerepe akkor kezdődik meg, amikor a gabona éri a kezdet. Az ellenséges támadásokkal szemben a tűzoltókat a tűzoltóhadvezető és a különféle gyújtóanyagokat és az általuk okozott károkat csak akkor haladékosan felügyelheti és leküzdheti, ha a veszély terjedését a rendelkezésre álló eszközökkel megakadályozza.

A tűzfigyelők feladata az, hogy a kőzetek és a vízfürő városok határa fölött átrepülő minden repülőgépet szemmel tartanak és nyomon követik, ha azok bármilyen eszközökkel dobálnak le, vagy pedig már tüzet okoztak.

A tűzfigyelőszolgálat rendezését a közelebbi településekről látják el, de a határ bizonyos pontjain a feladat ellátást a figyelték olyan sűrűségeiben, hogy a határ egyáltalán nem szabad megmaradni figyelték nélkül. A lehető legfontosabb az, hogy a feladatokat megfelelően állítsák és szorosan vigyázzanak.

A gabona érése és behordásának utáni időben a mezőgazdasági és városoktól állandó tűzoltókészültséget kell felállítani, amelynek feladata az, hogy veszély esetén nyomon követni és a tüzet eloltja. Ennek a készütségnek a felkészülése főképp, mint a rendszeres tűzoltófelkészítés, mert minden egyes ember számára készenlétre kell helyezni egy-egy árt, lapátot, csészebort, szaxofont, székessé és néhány tűszöveget, és előre is. A készütség állítására, továbbá a felelősség és az élelvi vontatására, illetőleg kiszállítására, a szükséges kocsikat és előfordulhat biztosítani kell. A készütségi helyen lévő száma nem olyan nagy, mint amennyi az őrszék szerszámokhoz szükséges, ezért számítani kell arra, hogy útközben a kivonulók száma az otthon lévővel és a határon dolgozókkal szaporodik és mire a tűz színhelyére érnek, elegendő ember áll majd rendelkezésre. A tűzoltókészültségi helyre lehetőleg olyan légtöltési tűzoltószolgálatokat kell beosztani, akiket ez a beosztás mezőgazdasági munkájukban nem akadályoz. A beosztottakat az eddigi rendelkezés szerint 12 óránként kell váltani.

A békevilágban már köztudottá tett általános tűzvédelmi előírásokon felül pontosan kell tudni, hogy a tűzveszély ellen érvényben lévő megelőző intézkedések közül egyik legfontosabb a szérűskertek helyes telepítése és a szérűskertekben elhelyezett kazánok és asztalok helyes felrakása. A rendelkezések szerint a szérűskertekhez a község leg-

szélső hátsótlól legalább 100 méter távolságra kell telepíteni a község határára, hogy a részben, amely rész felé az uralkodó szél fúj. A szérűskerteket már bővebben közzé kellett tölteni lombos fakész és körül kell venni ezenkívül vízvezetékkel is. A kazánok hosszúsága legfeljebb 20 méter lehet, magasságban 8 méterig rakható, míg szélességben a 10 méterig nem haladhatja túl. Fontos, hogy a kazánok között jó szélés út maradjon. A szérűskertekben Killón kell gondoskodni tűzoltóeszközökkel és külön kutyát is kell állni. A tűzoltóeszközök száma egy fészárszerű építmény kell emelni, elegendő számú takaróanyagot, vedrőt, lapátot, vasillat, tűzhorgot, szakszámot és létrát kell előkészíteni, hogy azokkal az eszközökkel a helyszínen a tűzoltást azonnal meg lehessen kezdeni.

A földművelésügyi kormányzat az elmúlt napokban részletes tájékoztatást adott a keresztek, lévők, asztalok elhelyezéséről, ezenfelül tudni kell, hogy a megbeszéléseket egymástól legalább 20 méter távolságra kell rakni, a lerakás után a tartó baktatni kell, ha erre nem volna idő, körül kell szántani. A körülszántás és a buktatás célja az, hogy az esetleg okozott tűzsek a tartón ne maradjanak tovább.

Ha gyújtópap szerszámot van szó és a gyújtópap már tüzet okoztak, a tűz eloltása és leküzdése után vissza kell hagyni a már átkutatott területeken a figyeltőket. Erre azért van szükség, mert néhány gyújtópap a legbiztosabb kutatás ellenére is visszamaradhat és új, veszélyes tüzet okozhat. Az őrszék egymástól olyan távolságra, jól látható helyen álljanak fel, hogy egymást láthassák és értesíthessék. Ha az őrszékhez, hogy a gabonát általában valamilyen észrevétel nélkül visszamaradt gyújtópap lángrolban, odaszalad és szikrapapával, vagy vasvillával próbálja eloltani a keletkező tüzet. Ha a kintlévő őrszék a tüzzel nem képes megbirkózni, lovas, vagy kerékpáros küldendő útján kér segítséget.

Ha az ellenséges repülőgépek támadások következtében, vagy más okokból valahol a községen vagy határon tüzet keletkeztet, a tűzoltókészültség azonnal kivonul.

Mivel kint a határon elegendő víz nem állhat rendelkezésre, a legtöbb esetben szó sem lehet arról, hogy a légtöltő gép gabonát vagy faszt egyáltalán vizet öntsön el. Az a víz, amit megunknak használunk, rendszerint csak arra elég, hogy a szikrapapákat beártsuk, esetleg emberek meggyújtást ruháit eloltjuk, vagy a tűzoltókat időnként felfrissítsük.

A tűz terjedésének megakadályozása közvetlen beavatkozással úgy történik,

hogy a férfiak egy része lapátal, vasvillával, szikrapapával, amennyire csak tud, közel meg a tűzhez és az égő gabonát a földre veri. Az utakra nedves ruhákat, vagy vízszondarabot kössenek.

Állandóan figyelni kell arra, különösen akkor, ha szél van, hogy a szerte-szerte elterjedt és röptűzek a veszedelem tovább ne vigyék a szomszédos és közelfelőlő gabonátáblákhoz. Néhány embernek tehát mindig az legyen előtérben a feladata, hogy szikrapapával a közelében figyeljen a röptűzeket és amint lecsapnak, nyomban megsemmisítik.

A gabonátáblán kívül veszedelem is igen nagy kárt okozó tűz keletkezhet a szérűskertben. Ennek ottasához is kivonul a tűzoltókészültség. A még nem égő szomszédos kazánra emberek másznak fel és a röptűzők zsarátokokat, szikrákat, szikrapapával eloltják. A szérűskert kitérből táplált felecseszendő nyomóvezetékét sugárostóval ketté kell osztani, hogy a tüzet lelt oldalról lehessen támadni. A közvetlenül veszélyeztetett szomszédos kazánok takaróanyagával le kell fedni és vederből állandóan locsolni kell. Ez a nedves pontyan megvédi a kazánokat. A tűzoltók pedig derékban igyekezzenek kettévágni az égő kazán, hogy legalább egyik felét megmenthesék.

Ha szalmakazal közelében esik gyújtópapok és őrszékterület meggyullad, nagy kárt okozhat, mert a szalmakazalok mellett álltanak ottlévő szalmakazalok lángrolban, és a szalmára, illetve eseten az a legfontosabb, hogy megakadályozzuk a tűz átterjedését. Ezért ásvál, kapavél, vagy lapátal a gyújtópapok és a kazal között lévő részen ártok húznák és a kitermelt földet a gyújtópapokra dobjuk. Ezt a műveletet mindaddig folytatni kell, amíg a rádobott földet a gyújtópapok érést megsemmisítjük. A következők tennivalók az legyen, hogy semmisítsük meg a gyújtópapok maradványait, mert ha a rádobott földet véletlenül eltávolítjuk, az égés újából megkezdődhet. Leghelyesebb egy méter mélységű gödört ásni és a gyújtópapok maradványait a rádobott földdel együtt ebbe a gödörbe betemetni. Figyelni kell arra, hogy ne csak a rádobott földdel tennessük el, hanem a gyújtópapok égés helyén, ha a 5-6 cm. vastagságban a földet és azt is dobhatjuk be a gödörbe. Erre azért van szükség, mert a szaxofont gyújtópapok lángrolban.

Olyan esetben, ha a gyújtópapok szakszámait, az őrszék elosztásán földdel kell kezdeni, de alkalmasan kell a vizet való ottlét is, ha pár a fa égni kezd. A tűz eloltása után a farszékzet kell hagyni és a gyújtópapok felét maradványait azonnal földre szorítva együtt, ahova a földet megsemmisített, a fent leírt módon kell megsemmisíteni. Minden egyes fadarabot hirtával le kell fereszteni a rácsorgott gyújtópapoktól.

SZÓN FORDUL MEG A DOLOG

Irtai GYALLAY DOMOKOS

Atyás király meglátogatta családját: ősi fészékét, Hunyodát, aztán Kolozváron szállott meg pár heti mulatásra. Amint híre ment a dolognak, mindenfelől jöttek hozsal az ügyes-bajos emberek.

Egyeser egy fiatal székyei legény állt be az audienzába hába. Jóformán, tisztelegő legény volt, bátor pillantású. — Hát te öcsém, mi jóban jársz? — kérte a király.

— Felsőcsécs király atyám, én Tamás vagyok, a szülőföldem bíróját akarom bevezetni — jelelte a legény.

— Ugyan mivel bízott meg Tamás búr?

— Engem felséges atyám, úgy megbízott, hogy annál jobban nem is tehet volna. Nem akarja hozzáadni a nyújt, Zsuzsák... —

— Aztán mit vet ellened? — Aztán, hogy nyolc testvér melletted veszjél velem az örökségből... Ő még olyan legény, közel sem enged a ügyösök, alének minseknek meg a rensz nyúlódi. Hát itt a baj!

— Baj, baj, öcsém, de már ebbe igazán nem tudok beleszólni. Tamás bíró úgy rendelkezik a leányával.

— Hissen ezt bölcsen fölmondottuk nekünk Zsuzsák hugommal, hanem arra tanakodunk, hogy próbáljuk szerencsét a király udvarában, hátha valami szolgálattal szereshetjük egy renszszagoccsát? Sok ilyen példát lát az ember... — Aztán milyen szolgáltra vállalkoznál?

— Felsőcsécs király atyám, a karomat várom, az eszemet tudom... ami ezekből kitélik!...

Mátyás király mosolyogva verezte meg a székyei legény vállát.

— Hát jól van öcsém, felveszek az udvari neves szolgák közé, de a szolgálattal majd csak Budán kezdőd meg. Addig töltsd el az időt az udvar körül, úgy szemes és ismerkedjél!

Egy apró előzetes a székyei és bebrattai az udvariak jegyzékébe. Ori mába pottyant a legény, egész nap ott ügyelget a kolozsvári palota körül, ide is, oda is beakikintott, — legakrabban persze a konyhába — mindenkiel jóbarátságot kötött. Nevezetesen ember lett belőle, akivel király is, főurak is szívesen akvó vállaltak. Dejezes meg tudott ő feléni főrendnek is, alacsony rendnek is; nem igen állotta meg karagás nélkül, aki vele beszédebe elegyedt.

Egy napon a palota előtt vigyázkodott a székyei. Hát egyszer egy székyei meg az úton és három nagykalapú szesz atyafi száll ki belőle. Az egyik hozzálép és megszólítja:

— Öcsém, mi Beszterce környékéről kívánok, öfelségsével szeretnék beszélni. Nagyon sürgős a dolgom... hol találjak?

— Sürgős? Hát akkor gyorsan csak időben érkeztek kinyelmelek, mert őfelsége az imént hunyodra ment.

— Hunyodra? — néztek össze izdén

a szászok — Aztán sokig fog Hunyodra maradni?

— A díszénjét akarja elárulni, nem tudom, hogy az mennyi többé telik...

Nagy tanakodás, hogy henderkészek beletették a szászok között. Hirtelen csak visszaváltak a székyerre, a lovak többé csaptak és elszaladtak az országúton.

Néhány nap múlva egy apród kutatta fel a székyeit: sícsen azonnal a király elébe. Betépt a legény: hát a király előtt ott állnak a besztercei szászok.

— Miért harudtal ezeknek, hogy elmentem Hunyodra? — kérdezte a király haragosan.

— Már hogy harudtam volna felséges uram. En az mondtam nekik, hogy őfelsége elment hunyodra, ez pedig avygyit teszen, hogy lehányja, lelékűd. Ezt úgy mondják nálunk, Udvarhelyszéken... jó, becsületes emberek.

— S mit beszéltél: dísznő elárulásáról? — Ervel pedig a király-atyám jó hírnevét, becsületét akarom megmenteni... Az én becsületesem, te?... Hogy érted?

— Ha kiküldenek ezeket felséges uram — bökött a legény a szászok felé. — Nem akarom előtűk...

A király intett a szászoknak, mire azok a másik szobába húzódtak.

— Nos? Hogyan ártalom el én a dísznőm?

A székyei hamisan hunyorított: — Akkor történt ez a dolog, mikor felségednek nagy áldomást ittak a német császár követeivel. Megköttem, mintha király-atyám is többet ivott volna a kelletlenül, gondolom azért kanyt le a kelletlenül időben. Most: szón fordul meg a dolog, felséges atyám! Mit mivel az, aki ittas fővel felségek le és kijózanodva ábrud fell Nyúlósváló a dolog: elárulja a dísznőjét... Ezt is úgy mondják nálunk, Udvarhelyszéken... jó, becsületes emberek. Az ittas ember hunyodra megy, hogy elárulja a dísznőjét... A szászoknak tehát igazat mondtam, de a felséges atyám sem kevertem renszszeg kirébe...

Mátyás király ajkaihoz kapott, félrefordult és kiwétezt az ablakon.

— Elmehezts! — intett hátra a legénynek.

A szászok nem gyűtek álmezködni, hogy a királyt, aki az imént olyan haragos volt, milyen jókedőben találják! Állandó mosolygás közt igazította el dolgukat.

Néhány nap múlva megint apród szállt a székyelér. Ezúttal az ebédőháza vezette, ahol nagy vendégsereg áll az asztalnál.

— Hallod ifjú legény — szölt a király — elmondottam az uraknak, hogy a besztercei szászok előtt milyen ügyesen védted meg a becsületesem. Mind-mindenki az a véleményem, hogy külsőleged és okosságodért méltó jutalmat érdemelsz. Végy hát magadhoz egy

jókora tarisznyát, patlanj lóra és szállj el Torda városába s monád meg a sőkamarán ispánjának, hogy az én királyi parancsomra töltsd meg a tarisznyádat tordai pénzzel. Holnap ebédkor jelentkezni fogsz előtűnk a tarisznyával.

Nagy örömmel fordult ki a székyei a palotából. A legjobb lovat nyergelte meg s el-kívágytatt Torda felé. Az járt az eszébe, hogy a tarisznya pénzzel gyönyörű örökséget fog vásárolni és büszke fővel fog Tamás bíróhoz beállítani lednyékébe.

Másnap déleléd végén a székyei betoppant a király ebédőházába. Jó kedvű volt az uraknak, pezsdülésig ittak már. De bezeg nem volt jó kedve a székyelnek! Vészes ábrudattal állt meg a király előtt. Keszében a tele tarisznya.

— Felsőcsécs király-atyám, a tordai sőkamara ispánjánál minczen tökéletlenebb ember a világon. Né, mit adott nekem a pénz helyett!... Egy tarisznya só!

— Hát ezt hogy tette?

— Azt erősti az csalfa lélek, hogy tordai pénz az azt tessi, hogy tordai só. Mert azt mondja, hogy Torda környékén mindenkinek sával fekt a kincsar, sók kap a főispán, a várkapitány, aók kapnak a papok, barátok, iskolák, sók kap az istápoly, hát nekem is csak sóval fizethet... Tordai pénz: tordai só... hát lehet így forgatni a szót, felséges uram?

— No, tudod öcsém, ami azt illeti, hát a szót bizony lehet forgatni. Te is azt mondtad a besztercei szászoknak: a király hunyodra ment, hogy a dísznőjét elárulja. Szón forúl meg a dolog, nem magad mondád-e?

Nagy hahota tört ki erre. A székyei túrte egy percig, de aztán odaszólt az uraknak:

— Nyilván kicsindit csafásig ez, de nem baj, azért mégis az enyém lesz a Tamás bíró leánya. Ezt a sót azért megörösz, mint felséges király-atyám ajándékát — mondta s a tarisznya sával kiompolygott az ebédőházból.

Mátyás király nemokhira befeljezte Kolozsvárt voló mulatást. Indult vissza Budára. A székyelnek is mennie kellett az udvari néppel. Nem niettek igen nagyon, az volt a tere, hogy vadászgéba haladnak át a Királyhágy gyönyörű erdőszégen. A német császár követei is ott voltak. Iszább az ók fizetésekre rendezték a vadászatot. Néhány napca át zavartalanul folyt a mulatás, sók vadat ejtettek, nagy áldomásokat ittak. Egyre nyeltyebben nyomultak be a rensztergbe; az esztének és konyhók is elmaradtak már.

Egy napon délelédre kis forrás mellé telepedtek le. A konyha néms munkához látott, nagy tüseket raktak, az eleitűt vadak jamcsenyéjét sáteszék készítették. Külön állt a királyi sótor, az urak szemesét bevezették a konyhába. Egyeser a konyha körül éles szóvaltás

és sivalkodás hangzott föl. A király is figyelmes lett a dologra: mi a lármát okoz? De már jött is a főkönyhamester a színből kikelve, reszkető szavakkal jelentette: Felséges uram, elvészett a sók, nem tudunk ebédt készíteni.

— Micsoda? Hogy történnhetett? ...

— Két inas gonoszta a sót, csakúgy nék, hogy az esze a podgyász kövé teték a sótartó padkót, most azonban nem tudják előadni.

— Ezermillió, csak nem maradtunk ebéd nélkül. Haldios ségyen volna a edesár követeli előtt. Vágtassanak vissza a lovas legények, kufassák föl az útat... A követek észre ne vegyék a dolgot...

A lovas legények elváltak, majd sorjában vissza is szállingóztak; a sók híre-hameva sínesen. Mégias királyt majd fölvetette az indulat. Ebéd ideje már elérkezett, a hevesülő csapatok mozgólódni kezdtek és a tásék felé kacsintogattak.

— Jöjjenek körém az összes udvari szolgálók; opród, inas mind itt legyen! — adta ki a parancsot.

Egy kis had gyülekezett a király körül.

— Ide hallgassatok fiain! szót a király. — Aki leghamarabb söt szerez az ebédhez, száz aranyat kap jutalmul. Eszenél, pástoruknóhét verjete fel, sőt nélkül senki vissza ne térjen. Aki pedig leghamarabb megtér, száz arany jut a marhá...
A had szétröbent, ki lovon, ki gyalog néklavogott a környéken. A székegy legény pár perc múlva már jelentekett a királynál.

— Feneéges atyám! — mondta. — Ime itt van a tarisznya ső, amit a torád kamararásnád elvett volt péns képbén. Hűségem megörzitem...
— Edes jó fiam... micsoda szerencse... — ölelte meg a király a székegyt. — Micsoda szegyetlő mentettél meg... Azommal megkapod a száz aranyat...
A székegynek a kincstartó kifizette a száz aranyat. Minajárt indult vissza a fülújódá, Zsuzsika lednyóhoz... Hízen okoson is tette, hogy nem ment Buárára, mert ott a szovalgép nyíltan hűdötte a vádot, hogy a sótartó székakat ő tüntette el a konyhasszékeről.

Igaz volt-e a vád?
Bíz én azt annyi szót év multán nem tudom eldönteni.

Simonyi szolgálja egy németországi utazás alatt így kezdett gazdájával beszélni, hogy a szavakból a magánhangzókat mind kihagyta, amikből valami érthetetlen zagyvalék támadt:

— Megbolondultál? — kérdi az ura. — Mit beszélsz össze-vissza?

— Hál, franciául akartam beszélni — felelt a legény —, hogy a postakocsis meg nem értsen.

(Gróf Széchenyi István naplójából).

Egészségügyi tanácsadó:

A vérbajról tudni kell a következő fontos dolgokat

1. Elj tiszta, önmegtartóztató rendszer éléti.

2. Ne felejtse el, hogy még a tiszta étleti ember is szerzhet magának vérbajt; ezért:

3. Minden évben vizsgálat meg véredel, hogy nem vagy-e vérbajjal fertőzve!

4. Menj orvoshoz, ha arra gyanakozol, hogy fertőzést kaptál. Kerüld a kurozslót, a patikát és a hirdető orvosokat.

5. Az orvostól rendelt gyógykezelést, mely hosszú heteket igényel, pontosan tartsd be.

6. Ha a gyógykezelést nem végzed teljesen és pontosan, a baj esetleg

egy nehezebben gyógyítható formában tér vissza.

7. A kezelés végén kérd meg orvost, hogy a gerincvelő folyadékát is vizsgálassa meg, mely megmutatja, nincs-e idegrendszer, egy- és hátgerinevelő megfertőzve.

8. Minden áldott állapotban levő nő vizsgálassa meg vérét. Ha vér vérbajra mutat, azonnal keztesse magát, hogy gyermeke egészsége biztosítva legyen.

9. Jusson eszedbe, hogy a vérbaj gyógyítható, de gyógyításának elmulasztása nemcsak rád, hanem a társadalomra és utóadaira is veszély jelent.

A vasjegyek elosztása

Az ipari anyaghivatal a vasjegyek elosztásában májustól új rendszert vezetett be. Az új rend értelmében a kerék-, sínvas- és patkójegyeket a jövőben nem az ipartestület, hanem a vaselosztóbizottság kapja kézhez a gazdák között való szétosztás céljából. A gazda a jegyet a munkát végző kovácsiparosnak adja át, aki az ipari ellenőrzőbéllyel érvényesíti. Az anyaghivatal által megküldött ipari ellenőrzőbéllyeket az ipartestületek osztiák szét a kovácsiparosok között. A jegyet tehát csak az iparos válthatja be a vaskereskedőnél. A szegőműves iparosokat foglalkoztató gazdások a keréksínvas- és patkóvasjegyeiket továbbra is a Mezőgazdasági Kamarától kapják meg és a jegyek közvetlenül is beváltják a vaskereskedésben.

Az új rendszer lehetővé teszi azt is, hogy a Kamarák a különböző jegeket a gazdások szükségleteinek megfelelően átserelhessek. Így pl. a keréksínvasjegyet patkóvasjegyre 1:1 súlyarányban, a keréksínvasjegyet huzaljegyre vagy szegjegyre 1:2 súlyarányban, a huzaljegyvet szegjegyre 1:1 súlyarányban. A keréksínvas- és patkóvasjegyeknek huzalvas szegjegyre való átserelését, ha a helyi viszonyok ezt indokolják, a vaselosztóbizottságnak kell a legközelebbi Iparkamaránál kérni.

A szekértengely-ellátás megújítása érdekében a vaskereskedők 5 drb. ipari ellenőrzőbéllyekkel ellátott keréksínvasjegyet közvetlenül, a jegegy előzetes átserelés nélkül is kiszolgáltathatnak szekértengelyi, —

amely esetben a kereskedő még 5 kg. a szekér készítéshez szükséges rúdvasat is köteles kiadni!

A jövőben 1 és 5 kg. súllyra sző szegjegyeket adnak ki. A nádkötözők anyagellátását az ipartestületek szervezik meg.

A TANONCSZERZŐDÉSEK ÚJ SZABÁLYOZÁSA.

Magyarország eddig a tanoncszerződés zavartalanúsága érdekében csak május 1-től október 1-ig lehetett tanoncszerződéseket kötni. Ujabbán a tanoncutánpótlás biztosítása érdekében lehetővé teték az iparosoknak, hogy egész évben kössenek szerződéseket.

AZ IPARI MUNKÁSOK GYERMEKNEVELÉSI PÓTLÉKÁNAK FELEMLÉSE.

Az iparban, kereskedelemben, valamint a bányászásban és kohászatban alkalmazott munkások gyermeknevelési pótlékát, melyet annakidején az első jogszabály 1938 ban gyermekenként 5 P-ben állapított meg, a pénz vásárlóerejének változására való tekintettel felemelték olyan módon, hogy a gyermeknevelési pótlék összege

- a) 1 gyermek esetén — — 10 P,
- b) 2 gyermek esetén minden egyes gyermek után — — 12 P,
- c) 3 gyermek esetén minden egyes gyermek után — — 14 P,
- d) 4 gyermek esetén minden egyes gyermek után — — 16 P.

Az így felemelt gyermeknevelési pótlékok elsősorban 1944 május hónapban fizették ki.

F A T O R N Y O K

Írta: KASSAY GÉZA

Ez a kis történet akkor kezdődött, amikor a tél beköszöntött. Amikor neki voltam fekvőbe az irászatnak, úgy észre sem vettem, amikor Mihály gazda levelegette a tornácot bakancsáról a határ.

— Azt hittem nyugosznak még! — Köszöntötte rám a reggelt. Mikor azonban megjutott a fejémetől tornyosuló papírbölg, mint olyan betűadó ember azonnal sajnálul kezdett és azt mondta, hogy az ilyen mur már már jobb a keserűség még a javá, mert ott legesőbb jó, friss levegőt szív az ember. Ebben megegyeztünk.

Mivel tudtam, hogy ugycsak elmenetele előtt mondja meg, amiért főt, így efelől nem fagottam. Leült a meginált helyre, bíránybőr sapkáját odahelyezte az asztalábalához, toluaseprű bajuszát kétféle törülte, jelenében ezzel, hogy ráér egy kis tekerés. A múlt utógháborúról beszélt, amikor, mint olyan népfélközönvédi lételetapig is őrizhetett volna egy szénapeseleő üzemet, ha ki nem kerekedik a frontra. Háromszor is volt kibárgalósán, de mindig elkergette a szélvölgy azonnal, hogy nyughosson a bórében, amíg jó dolga van, mert sokan cserélnek vele. A negyedik kihallgatáskor azt mondta, márpedig, ha most sem eresztik, akkor sökik, mert nem akarja, hogy háború után otthon a falujában holta napjáig szeméradalónak csúfolják. A nagyüzistől azért kapta, mert elfogott tíz muszkát. Ez úgy történt, hogy egy reggel elhatarozta, ő bizony etmegy a neki messze földönálló patakra és az erősen elzaporodott apróságy miatt nagyüzabútt mosakodást rendez. Levetkőzött a patak parton és épen javában frászkölte nyakaköré a vizet, amikor a közelben szultfogás hallott. Arrafelé pisálatott, hát csak bujt ki a parti nyírfák közül tíz muszka, bizony neveletté ngomorult, tehetetlen volt. Az egyik intett, hogy csak siessen az öltözőkéséssel, mert piszék. Ezzel röggújtottak, lehevredtek a fűbe, beszélgettek és nevegéltek. Lassan öltözöködött és oda-odamondított a tisztásra, egyszer csak észrevette, hogy a muszkák riadulnak, még horkoltak is. Neki sem kellett több. Egy minutumra kész lett né öltözékével, a gulába rakott fejverekek fedélésábolta, egyet kiválasztott, csőre töltötte és a többit bedobta a patakba. Ekkor már ő volt az úr. A pusktá marokra fogta és harsányan elküldötte: no muszkák, most aúj! Kettősrendbe állította és úgy vezette hátra az állásba. A századparancsnok meadicsérté, keztfogott és borszivar-

ral kiválta meg s nyomban felterjesztette kiuteltetésre. Igaz, ahogy most visszaenlékszik nem egészen biztos abban, hogy a muszkák nem tetették-e az alvást, mivel már nagyon unták a háborút...

Meg sok mindenről beszélgettünk. Egy másfél óra mulva azt mondta, most már jó. Kézbette a bíránybőr sapkát és felállt. Még mindég nem tudtam, hogy tulajdonképpen miért is jött. Kezeingujítottam. Ekkor a kálgha felé hunyorított:

— Nyenkor jó a meleg — mondotta, de csak úgy mintha épen véletlenül jutott volna eszébe. Jó bizony, valószólítam és hozzá tettem, csak legyen jó. Mintha ezt várta volna, úgy csapott le rám; mint a sas:

— Epen ezért jöttem, elhozom a fát az erdőről, mégpedig ingyen — mondta és létszólt rajta, hogy egészen megkönnyebbült. A fahozatát elfogadtam, de kikötöttem, hogy csak pénzért, mert máma nem olyan ingyenes időket élünk. Másnap aztán megjártuk az erdőt. Vágtuk a fát, sütöltük a szalonnát, futjuk fázós ujnkbegett és ha kifáradtunk, hozzáfogtunk énekelni. A hónap cseresznye volt. Korareggel nioia, később kék, délben tükiskizkék, delutánra a tempogyó nap mindent narancssárgára festett. Amikor ilthon leraktuk a fát, mi melegen kezeltetvőtünk, Mihály gazda a kapuból visszaszaladt:

— Egyik este előbök — sugta a fülembe, mint valami nagy titkot és akkor tanított meg arra a katonanótára, amul az erdőn fujtunk.

Egy pár nap mulva aztán megtudtam, hogy miért történt ez ingyen fahozatát felkínálása. Róza néni kopogtatott be, Mihály gazda felesége. Azt kezdte, hogy biztosan rosszkor jött és ha zavar inkább eljön holnap. Felmergesített ér a szerénység. Megmondtam, hogy nem zavar és megharagostom, ha ezt még egyszer mondja, de leginkább, ha nem ül le. Ekor félénken leült, de csak úgy a szék egyik sarkára.

— Hatankét éves vagyok, husz-hagytörkötöm — vezette be a beszélgetést. A jutást aszonny megcsúsz a sok munka s ez létszólt Róza néni is, arcan viselte a becsületrendet: a mely ráncok és barázdák között. Ezt az arcot széppé tette a jószág és a becsület.

Kitalálta gondolatomat és azt mondta, hogy éppen erről van szó, a becsületről. Kigombolta reklíjút és kebeléből kivett egy levelet:

— A Rózáka nagyságója küldte — sőtáfolta szomorúan és kezembe adta. Finomvonalt, iskolázott női írásvolt, olyan, amitől csak jót vár ember. Megfordította volt... Széppelje magát Nagy Mihályné, amiért ilger semmirevaló léányt nevelt, aki meglolja goszját!... Ők azonban téfálnak az ígysémmel. Rózál egyelőre tanogad, de majd előadja a gyűzút a rend őrségen...

Hat gyermekem volt és éppen a legkisebb hozzon a fejmeze szegény — csuklott fel Róza néni. A levelet a szomszédék Julisa hozta, aki ugyan abban a házában szolgált és annak idején Rózál is ő szerette be mostan helyére.

— Mihály azt mondta aqyoncsapít — túszolte szemét kendője esücskével és kebeléből kivett egy másik levelet. Ezt Kerekes Pista írta Rózál nőlegénye. Úgy áll a dolog, hogy Rózál tizenhét éves és menngasszony, páre kösdörket fel volna az esküvőjük, mert Pista akkorra kap szabadságot. De Julis elkottyngintolta magát és most mártudták, hogy valaki belépett és azt is széján tengerré doogadt a gyűrölőpályúge és Pistának egy szabadságos pályása már úgy vitte meg a hírt, hogy Rózál gazdájának egész lakását kirohatal és már ül a fömlében. Kerekes Pista azonnal jelentkezett a frontra és leveleiben megírta Nagy Mihályéknak a szaklást... „En Rózál szeretem és hűséges szívem most is fátutána, de lát a becsület az becsület!”

Róza néni csendesen szigogott, én levelegőbe bámultam. Rózanéni azért jött, hogy mondjam meg egy ismerősgyűvőnek a címét, de feleslegesnek találtam. Utöztem Rózál után, jzesse ki a gyűzút és a lángot hozza. Így is történt. Eladták a tinó kifizelték a gyűzút és Rózál hazaküldte. Mihály gazda nem ütött ugyan azot, de nem szólt hozzá egy árgy sem, úgy nézi, mint a lóegót. Rózál nem mozdult ki a szobából először arcáról sápadt le a pirosság után a hátsó kezdett fájni, mikor pedig az első márciusi napugár a tavasz szobázkén zöldsejlem takarozott a rétek vállára Rózál ágyná esett.

Megérkezett a május és nemskör beköszöntött pínksöd ünnepe. A ház kétértaszos, a lucernát fogja a kasz és a virágaborult szilvájak olyano a kertekben, mint esküvőre készült jehérháris menyasszonyok. Nagy Mihályék házája is tele van virág szilváfalkkal. Búzagyomlatásból hazajövet kertük alatt vilt az útan

Róza néni a minap azt üzenté, hogy híres, mert nagy örömhirt kell elmondanom, így benyitottam a pitvarajtára. Róza néni ópen a párnát puhította, ahogy feje alá. Rózál úgy fektült anyám munkától barnára kerpesedett szemén, mint egy fekete barázdára a földön.

Endresen nyitottam ajtót, de azért nem láttam, hogy valaki belépett és azt is, hogy miként érkezem meg. Megéreztem. A szobában ember igr tud, igr érez meg. Nem jött irás és mégis mintha valaki azt beszéli, hogy Kerekes Pista meghalt. Rózának nem szóltak róla, de látsík rajta, hogy tudja. Megjött volt akasztva Pista katonai képe fényképe és naphosszat csak néztem. A fénykép mellé egy levél is volt, Róza néni a kezembe adta, hogy olvasam. Megismertem a fiatal lány iskolázott irást, Rózál volt az anyja írta. Azt írta, hogy Rózál meghalt, mert csak most látják, hogy nem jött és beszéletes leány volt. Azt is tudtam, hogy a gyürürel fejlejtésem a gyürü megkerült. Később megkértem, hogy a kő kísérel be és elvitte az ékszerészhöz...

En tudtam, hogy ártatlani meztelenkedett az öregasszony és valóban megfáradt a boldogságtól. Rózál is boldogan mosolygott, a fényképet rámáig alá dugta a levelet, hogy a Pista is a szentigazat, mert hát becsület, becsület, igr írta Pista. Nagy órom rayogott a beteg szemén, hogy pár nap múlva egészségesen jöhet, ha Pista él. Igy azonban nem jött, mert a becsületnek sajátos és nagy förtéme van foton még akkor is, ha a szerelem becsületéről van szó.

A változatlanban való meggyűvös nőns csínassége töltötte be a ge-

rendás szobát. Róza néni törülgett szemét, mert egyszerre irta az öröm és a bánat könnyeit. En valami vigasztalót akartam mondani, de hang nem jött ki a számon. Odamentem az ablakhoz, kinéztem a kertbe és elgondolkoztam az én folumnak, az én falusi népemnek életén, mely fatornyok árnyékában folyik tova évszázadok vajúta titkoktól medrében, ahol az élet kis örömei és nagy bajai úgy potannak rüggye, majd hullnak a földre, mint a kertekből kihajló szilvaifák fehér virágai.

Hazamentem talákoztam a szomszéd falu körörszavával és mivel nem tudtam Rózál elmúlásába belenyugodni, megkértem, hogy keresse fel Mihály gazdákat, együtt mentünk vissza. Szembe bizzata Rózál, de kijött, amikor csak együtt voltunk lemondólag legyintett: pünkösdre már a menyegyi Bíró előtt fog állni! Az egész falu szomorúan készült Rózál temetésére. Ismét sok dolgom akadt, úgy bele voltam temetkezve a munkába, hogy észre sem vettem a kopogást, csak akkor néztem fel, amikor egy katona állt előttem. Feszesen tisztelgett és keményen kezet fogott. Kerekes Pista volt. Azért jött, hogy lennék az egyik tanu, mert pünkösdkor megesküszik. Csodálkozás és leplezetlen harag volt a szavamban, amikor megkérdeztem, hogy mégis kit vesz el. Rózálkát, mondta. Még jobban elbámultam. Ekkor kinyílt az ajtó és rayogó egészségesen bejött Rózál. Ő mondta el, hogy Pista megérezte az ő ártatlanságát, nem halt meg csak fogságban volt, megszökött és most itt van. Odasimult Pistához, aki keményen átdöle. Úgy álltak egymás mellett, mint az elpusztíthatatlan magyar jövendő szobrai.

megeőftése érdekében hozott törvényes intézkedési korszakaitól és messze megelőik korát. Meztelenítő birodalmi politikájának egyik ténykedése, hogy kijáratot keresett az országnak a világ tengeri felé. Az országhoz csatolta 1071-ben a görögöktől elhódított fontos délvidéki végvárat, Görög-Fejérvárt, amelynek neve ott kezdve Nándor. A kinók és besenyők földjét (a mai Románia területét) is meghódította és így közvetlen kapcsolatot teremt a Fekete-tengeren át a Kaukázus vidékével. Létrehozta 1091-ben a dalmát-horvát-magyar uniót és ezzel megalkozta a későbbi magyar királyok hagyományos adriai és olaszországi politikáit. Ezelék a nagyszabású ténykedéseivel Magyarországot felszabadította az elsigeteltségtől, ahol a két (nyugati és keleti) császárság megfojtással fenyegette.

Visszalköltötte a keresztény egyház tekintélyét. Magyarra tette az addig idegyszerű kereszténységet. Magyar papokat nevelt, mindenhoá magyar egyháziakat küldetett. Erkölcsei s'nyával és személyi tekintélyével irte a tan Imre és Gellért püspök szentté avatást, ami egyházi politikai szempontból talán egyik legnagyobb érdeme. Szent Lászlónak.

Dirő a nemzetiségű nemzetpolitikai jellemzőségében foglalatuljától és az, hogy a hofó halálai magyar telepek és en az ország teremtése és határártit ki. Szent László király volt, tehát az, aki a honfoglalás nagy munkáját olyan módon fejezte be, hogy azal egy ezeresztendőre a magyar halálvas pillértel feltöltte le.

Kén s'ny a zenei tála ábl is csak a hofó halálai magyar telepek és en az ország teremtése és határártit ki. Szent László király volt, tehát az, aki a honfoglalás nagy munkáját olyan módon fejezte be, hogy azal egy ezeresztendőre a magyar halálvas pillértel feltöltte le.

Szent László király, hazánk dicsősége! Lovagok lovagja, Árpád apánk vére! Európa nagyja, keresztvesztése: Létevező ősi lag, hazánk gyözelme!

Emlékezzünk Szent László, nagy királyra!

Az Árpádoktól származott fejedelmek között, de az egész magyar történelemben is a legnagyobb mag Szent László. „Fényességes ilag”, ahogyan a régi ének mond. Már atyja, Béla is messze földön is hadvezér volt. Béla király és fia, Gyeyza és László voltak azok a függetlenségi harcolnak a hői, amelyek a Szent István halála én belövetkezett forradalmi időkön és a magyarságra néve rendkívül válságos korszakban ismét áyráföltötték az ország önállóságát, függetlenségét, valamint lefektették nagyhatalmi állásának alapjait. Az ország önálló hatalmának úmérését jelentette, közvetlenül a küzdelmes korszakot kezró

1074. évi mogyoródi csata után, az akkori legnagyobb politikai hatalom, a bizánci császári udvar részéről a hercegnő-feleiség és vele az aranykorona küldése Gyeyza magyar „király” részére, akit és utódait etől kezdve Bizáncban és Rómában illetkeztesen a „rex” cimre illenek.

Győzedelmes hadjáratai, amelyeket az ország függetlenségének kivívása érdekében vezetett, Európa-szerte nagy hírnevet szereztek neki. Ennek tudható be, hogy 1035 tavaszán fényes küldöttség ajánlotta fel neki az egyesült európai kereszties hadak fővezerségét.

Európa kereszties vezére igaz-végig magyar ember volt. A magyar faj

Tíz évre szállítják le a levente kötelezettség korhatárát. Vitéz Bély Alajos altábornagy, az Ifjúság Honvédelmi és Tesinevelésének Országos Vezetője bejelentette, hogy a levente kötelezettség korhatárát tizenkét évről tíz évre szállítják le. Az erre vonatkozó rendelkeztetést már elkészítették és megtörténtek a szükséges intézkedések, hogy azokat a magyar törvényhozás rövid időn belül szentesítse.

TOMPA LÁSZLÓ: LÓFÜRÖSZTÉS

Vasalt paták csaltognak a kavicsos parton —
Két székyel lovas jár két pár lóval a vízre —
Rögülte le harisnyát, inget — s már benne esmochnak.
A víz hamar az állatok szűgyéig ér fel,
Sodorná is őket, de szorulnak a tórdék,
S működnék a sarkak, fordulást követelve.
A lovak nyúlt nyakkal engednek a parancsnak,
Így fordulnak, megúszva, fül és le néhányszor,
Míg egyik legény rikkant, s hetykén veti hátra:
Szorítsd, Imre! S ez rá: Ne hagy magad, Áron!
S...

Majd ezt megúvva, kiállnak a partmentl széklybe,
Szikkadni a napra, mely reppant fényt, nevet sült
Aranyorp s sok csepp megrázkódván az állat
Így lovukon, szinte helyükre költve, időznek,
Két szijias székyel, bajviselt, bús konokaré —
Főültük madár ház, árnyeltő fellegek úsznak
A dél még izzóbb, — 6k állnak rezentelen
Szoborként. Egykor így álltak (6k, vagy apák)
A Pruhtnál is, — így a grnászraggatta Boherdó
Szikláin, — akár Penussylvánia gyilkos levegőjű
Bányáiban, s állnak, ahol esak állniuk kellett,
Késérő daccal, a sorsnak elnaszegetülve.

S én nem tudom a sorsot, mit tartogat még ezutánra?

E végzetes ég alatt lesz-e még öröm?

De tudok annyit, hogyha öröm helyett

Tízsz mennykővek szakadnak is itt le,

— Míg gyászosan évek száza húznak el —

Ök örömtelenül is, ha kinba téholyodtats.

Itt fognak állni, örökké — hogy Imre szorítja,

Áron pedig... Áron nem hagyja magát!

HIREK

Baleseteket és károkat okoznak az ellenséges repülőgépekről ledobott tárgyak. A Zala megye feletti átvonult ellenséges repülőgépekről rőpiratok, mérgezett szemét és különféle más tárgyak dobtak le. Zalaegerszeg külső részében a ledobott foszforsó széná meggulladt, de a gyorsan kivonult jeventék a tüzet eloltották, még mielőtt kárt okozott volna. A Tapolca melletti Szentgyörgyhegy lejtőjén két elemista fű robbanó töltőceruzát talált és a lejtőről értesítette a csendőroket. Püspökknádas közseg felett a napokban több angolász repülőgép szállt el. Két nappal később Armeín Ferenc tízéves gyermek a legelőn fényes fémrudat talált s odaolvatta több játszótársát. A kis Armeín Ferenc csavarni kezdte a fémrudat, mire az felrobbant.

Kecskeméten a legutóbb történt fertőzötadás alkalmával lehullott lövedékek egy halálos és négy súlyos sebesülést okoztak. Barna Tibor 18 éves fiatalember gépágyú lövedéket akarta szétszedni. A lövedék felrobbant s a zrlánkok a vizgázatlan fiatalembert súlyos sebesítették meg, hogy séfülésébe behalt. Gálos István 16 éves gazdasági munkás baltával ütött gép-puskalövedékre, amely felrobbant és súlyos sérüléseket okozott. Két kislány a mezőn talált gránáttal játszott, a robbanás mindkettőjüket súlyosan megsebesítette.

Műlőhókat erő kincseket rejtettek el a szőlők. Fémillió pengőt meghaladó rejtett zsidó értékeket találtak Gyergyószentmiklóson, Balázs Györgynél a Gottlieb-fűrészt telepekzezőléinél két sze-

kér zsidó holmit és hat kiló ezüstöt találtak. Gottlieb Áron istállójának padlásán 150.000 pengő értékű eldugott aranyat és 100.000 pengő értékű briliáns függőket fedeztek fel a detektívek. Halász Adolf lakásán 9 értékes szőnyegot találtak befalazva. Egy kezettől 45 aranygyűrű és briliánsok kerültek elő. Hiteles becsis szerint az elrejtett tárgyak értéke meghaladja a fémillió pengőt. Balázs Györgyöt 50 napi elzárásra és 2000 pengő pénzübüntetésre ítélték és megindították ellene az internálási eljárást. — A keszthelyi csendőrség napokig kutatót a helybeli zsidóság elrejtett aranyneemű után. Számos rejtékelyvet felfedeztek. Fogel Hermann volt hőrkerekű pincéjének falában fémleteres üregben drága aranyneeműeket, régi magyar-osztrák fiz- és huszónóvas aranyakat, aranyruubeleket, drágaköves fülbevalókat és foglatatlan drágaköveket találtak. Más helyen ezüstevőszközök, ezüstpénzek, tálcák, gyertyatartók és szelencék voltak elrejtve. Özv. Senger Sándorné pincéjében nagymennyiségű ezüstöt találtak. Ungancsok több keszthelyi zsidó elrejtett aranykzsereit is megtalálták a csendőroek. A kutatás tovább folyik.

Az EMKE-szerelvny székyelői útja. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület szerelvnyé június 9—14-ike között előadói úton járt a Székelyföldön. Ez alkalommal kultúr- és propagandafilmeket mutatott be a *gyergyószentmiklósi és tudsnói gazdaszösszevőszköz tanfolyamon* s ezt követőleg 10—14-ike között az udvarhelys megyei Székelyvasságot, Zetelakát, Bethlenfalvát, Farkasházkát, Agyagfalvát, Székelyszombort látogatta meg. A községek lakói és vezetői nagy ér-

deklózással vettek részt a filmelőadatokon. A kultúrfilmek mellett szerepet kelt *Nygyediztlen, András* is. Az előadásokat dr. Szőcs Lajos tanár, előadó vezette be s az EMKE kultúrpolitikus szerepére hívta fel a hallgatók figyelmét. A szerelvnyit udvarhelyszéki útján elkísérte Simon János népművelőtítkár, az Emke fiókjának vm. titkár s egy előadásban résztvett a tagozat elnöke, Sehesi János ny. alispán is. Rémény van arra, hogy a közeljövőben többi székelyföldi falvakban is meglatatja a népszerű EMKE-szerelvny.

Mibe kerül egy bombázógép vezetése? Az egyik német lap cikkeitelen, amely a német főtjteli vadászhatékony bevetésével foglalkozik vizsgálát tárgyává teszi, hogy az angolász bombázó veszteségek mikéthatalnak ki a hadiparra. A lap véleménye szerint egy 30 tonnás négy motoros bombázó elkészítéséhez 300.000 munkóra szükséges. Ha 300 munkó 50 órási heti teljesítménnyel dolgozik egy bombázó elkészítésén, úgy heti munkált vez igénybe egy bombázó elkészítése. Egyetlen szövetséges bombázó lelővelésébe tehát kerken 120 munkás évi termelése megveszöndöke. Ha most ezt a számot megszorozzunk egyetlen hónap lelővelés eredményével, akkor kitűnik, hogy a szövetségesek repülőgépvesztéségei órlási megterhelés elé állítják angolász hadipart, amely csak propagandacélokat szolgáló csillagszertermelési számokkal tussolható el. Ha a tény megerősíti azt a német részamgy gyakrabban elhangzó kijelentés, hogy Amerikában sem nőnek a bombázó az égig.

MAGYAR NÉP TÁBORI POSTÁJA

A honvéd levelet ír... Megy a levél hazafelé.

Soós Vilmos honvéd, tábori postaszám F. 888, zetelaki lakos, a Magyar Nép régi előfizetője versben köszöni az otthonmaradottakat az orosz fronttól. A vers — í t-ötől dögös ugyan kis-sít, — sebaj, a köllökös írjanak jobbat! — nem igaz, edves Soós Vilmos barátunk?

versben kérem szépen a szerkesztő urat, hogy nyomassa ki az én búcsú-sorimat, hogy itt a fronton védem a hazámat és őszinte örömmel köszöntöm apámat...

A vers további során megírja Soós Vilmos, hogy azért a „búcsúsort” nem kell szó szerint értelmezni, mert az sincs arról, hogy már búcsúzni skarna. Jól van, kutyabaja sinis, üdvözi és szeretettel köszönti édesapját, édesanyját, az otthoni lányokat és legényeket, üdvözi a „Kalácska”-s és a „Kalot” tagjait és a plébános urat.

Kacsó Zsigmond honvéd, tábori postaszám A. 153, úzeni feleségének és rokonainak Márkódra, hogy jól van, nincs semmi baja, mindenkit szeretettel csókol.

Kósa Sándor ővezető, tábori postaszám F. 204, Egri községre úzeni szüleinek, testvéreinek, rokonainak és levelet barátainak, hogy jól van, egészséges, csak arra kéri mindnyájukat, hogy több levelet írjanak.

Keresztes Gyula, Gál Ferenc, László Ferenc, Bekes Sándor és Bogos István honvédek, mindnyájan a D. 226-os tábori postaszámról üzenik Homoródygyepesbe szüleiknek, testvéreiknek, feleségeiknek és gyermekeiknek, hogy jól vannak, levelet

A magyar honvéd napja. Június 28-ika immár negyedik alkalommal kegyeletem ünnep Erdély minden városának is. A magyar honvéd ünnep az. Az a honvéd, aki: kisebbségi éveink sokszor nyomasztó elhagyatottságában olyan szívszakárvá vártunk. A magyar honvéd, akinek legendás alakja 1848–49. óta olyan mélyességgel tölt el minden magyar lelket. És ünnepe ez a nap a fajtáért, hazájáért immáron ezer éve küzd, vért és életet áldozó hős magyar katonának is. Annak a magyar katonának, aki ha bába jutott az a nép, egyetlen kötelességet ismert, minden eszközzel megvédelmi szabadságát és függetlenségét biztosítani ennek a hazának. S az ő legendás alakja, harci készsége és forró hazaszeretete volt mindig az a biztosíték, az az erős vár, amelynek védelmében családok, otthonok és kultúrát tudunk építeni sokszor Európá és a világ csodájára.

Ma, amikor ismét őrt áll a magyar honvéd, amikor messze, túl a Kárpátokon, félelmet nem ismerő hősiességgel elszántan küzd a hazánkat, népünket veszélyeztető legnagyobb

várnak. Mindenkit szeretettel üdvözölnek.

Kapitány János honvéd, tábori postaszám M. 292, úzeni szüleinek, testvéreinek, rokonainak és összes barátainak, hogy jól van, sok levelet vár otthonról, Magyarokézzel.

Gyenge József honvéd, tábori postaszám A. 799, úzeni feleségének, kisfiának, édesanyjának, apósa családjának és minden falubelieinek Berekresztútra, hogy jól van, nincs semmi baja, nem aggódnak érte. A kis fiuskára nagyon vigyáznak! Több levelet vár

Bajkó Ferenc tizedes, Siklódai Tamás és Poritt Lőrinc honvédek, tábori postaszámuk D. 226, üzenik Gyergyóditróba szüleiknek, hogy jól vannak, testvéreiket szeretettel üdvözlik, több levelet várnak.

Zári György honvéd szintén a D. 226-os postaszámról üzeni Békéscsaba újfalukra, hogy jól van, nem aggódnak érte, beteg édesanyjára vigyáznak. Mindenkit szeretettel üdvözöl,

Szalontai János honvéd tábori postaszám L. 843, úzeni édesanyjának A'sótökre, hogy jól van, csókol mindenkit, sürgősen levelet kér, mert már egy hónapja nem kapott hírt hazulról.

Elégséggel, csak a legnagyobb tisztólettel és a legnagyobb szeretettel ünnepelhetjük a magyar katonát, aki sohasem várt elismerést. Annál is inkább megilleti a magyar honvédeket ma ez a hála és köszönet, mert olyan szörnyű tétivel és olyan nehéz körülmények között vívja legendás harcát, amilyenre talán még sohasem volt példa történelmünkben.

Ezen a napon mély magunkba szálással gondolunk és kell gondolnunk elsősorban azokra, akiknek ismétterrel sirja valhol messze Oroszország ismeretlen mezőin domborul. És fogadjunk tesztünk, mert fogadjunk kell tennünk ezek a napon, hogy helyettük, akik anélkül és fiatalok voltak, apák és fiúk lettek.

A jelenléti körülmények között nem tudunk díszes ünnepséggel hódolni a hős magyar honvédeknek. De talán jól is van ez így. A külső fény, a cimoma és a zene nem vonja el figyelmünket a kötelesség teljesítés komolyságáról. Elmegyünk a templomokba és a hős falak néma csendjében éreztük imádkozunk, szemérfényünkért, büszkén egünkért: a magyar honvédségért. Sz. G.

POLITIKAI ŐRSZEM

Június 28-án ülte meg bensőséges, de egyszerű keretek között az ország népe a Honvédnapot. Évről-évre gyöngéd szeretettel gondolkodunk honvédeinkre a Honvéd-napon, azon az ünnepen, amely a nemzet nagy tömegének a fegyveres erővel való teljes egységét dokumentálja.

A honvédnapi alkalmából nemcsak Völgés János vezérrezdés, a honvédevezérkő főnöke rádióbeszédét intézett a magyar honvédekhez.

— Honvédek! Magyar bajtársak!

— Június 28. a ti napotok, a honvédeké, a magyar történelmet és a magyar nemzetet fenntartó harcos katonáké. Unnepljük az ősi örök magyar katonai szellemet, amely élett és feantart bennünket. Ma különös jelentőségű van ennek a napnak, mert honvédeink nagy része fegyverrel kezében állt őrt a Kárpátok előterében.

— Honvód bajtársaim! A Haza sorsa most a ti kezetekben van. A ti harcaibóktól, ünneleitektől, szeretetötöktől függ, hogy ezent örök hazánk történelmének újabb ezer esztendőjét megalapozzátok. Harcaibótok az egész nemzet megbecsülése kiséri és gondoskodik azokról, akiket titton hagytnátok, ha ne éreznék a családös hiányát és ne szenvedjenek szükségét semmiben. Gondoskodunk arról, hogy honvédeink életét kiváló vezetők kezébe tegyük le, akik mindenkor arra törekednek, hogy minél kevesebb vérrel érjék el a legnagyobb eredményt.

— Mi katonák nem ismerünk politikát és pártédekeket. Tehát tarunkátok magunkat túl min az politikai befolyást és ez k egy sbejzen mindenkor szemünk el t, ez pedi : a nemzet jövője. Bizuk k vezetőinkben, bizatuk a magyar nemzet élniakarásában, bizatuk az áltami gondviselésben és bizatuk a honvédekkel szemben. Csak az a nemzet tűnik el a történelem lapjairól, amelyek a fennmaradásához szüőnös akarat-erőjét elvesztette — fejzate be rádióbeszédét a honvédevezérkő főnöke.

A Magyar Élet Pártja értekezése.

A Magyar Élet Pártja szerdán értekezletét tartott, amelyen vitéz gróf Teleki Mihály jelentést tett arról a munkáról, amelyet a legutóbb kiküldött három és hat tagú bizottság megválasztása óta végzett. Ezt a két bizottságot annakidején azszal a céljal választották meg, hogy a Magyar Élet Pártját az ország általános óhajának megfelelő jobboldali egység megtartására irányuló megbeszéléseken képviselje. A párt legnagyobb sajnálatára mindössze nem valósult meg a jobboldali erők egysége és így a két bizottság feladatának megfelelni nem tudott. Eppen ezért kité az értekezletet, hogy a két bizottság tagjainak lemondását fogadjd el és válasszon új pártvezetőiséget.

Vitéz *Selényi Döme* miniszterelnök szólat fel ezután, s hángsúlyozta, hogy

amikor az új tisztikar megválasztásához hozzájárul, ez nem jelenti azt, hogy helytelen a nemzeti társadalompolitikai széttagolásának további fenntartását, mert az ellentéteket és sürőslődéseket tárn az és a mai történelmi időkben a nemzet erőknek csökkenésére vezetne. Szükségét látja azonban annak, hogy a párt új tisztikar válasszon és ennek irányításával határozott jobboldali politikája alapján a párt tovább dolgozzék a nemzet érdekében. Kérte a pártot, legyen továbbra is fegyelmezett, öntörlatos szervezete a jobboldali gondolatnak. Ne felejtsek el — mondotta ú —, hogy az ország igen nehéz helyzetben van, a nekem és a kormánynak legfőbb végsya, hogy a kívánatos egység mielőbb létrejőjön.

A miniszterelnök szavai után az értekezlet egyhangú szavazással vitéz Teleki Mihály grófot a párt országos elnökévé, *Bocsárdy Kálmánt* és *Hunyadi-Buzsá Endrét* a párt alelnökévé választotta meg.

A háberü

Szerdánon adta ki a honvíd vezérkar főnöke a 19. számú magya hadijelentést. Ezzerint az elmonit nétem az ellenséges felderítő tevékenység különösen Kolozsvárról délre határoló magyar arzenomunkaszon volt igen élknt. A helyenként egy nap alatt nyolcszor is megismételt támadások mindösszgyöt az ellenséges súlyos veszteségeket okozva vertük vissza.

— Az angolász Légihaderő több ízben hajtott végre terrortámadást magyar városok, főleg Budapest ellen. Légvédelmi tüzérségünk és vadászrepülőegyeink hűdies önfelvédelezzel azáltak szembe a magyar viszonylatban szinte megreményös tölérőt képviselő ellenséges kötelékekkel. Tíz saját gépnk elvezetése mellett biztos megállapítások szerint 61 ellenséges repülőgépet, csaknem kivétel nélkül négymotoros bombázó gémmisztítottunk meg. A polgári la-

koság 280 halottat és 440 sebesült vesztt.

A honvéd vezérkar főnökének hadjelentésével kapcsolatban illetékes hatoni helyőrl a következőket közli:

— Az állandóan ismétlődő ellenséges táderőt és támadó vállalkozások honvédeink aszárd és vitéz magatartása sora megfűsülök, miközben a Szovjet állandón súl os veszteséget szenved emberben és anyagban egyaránt.

A hadjelentésben említett angolász légihaderőkkel szemben elért kiváló táhárító eredményeket aunnál többre lehet értékelünk, mivel ezeket minden esetben hatalmas tölérőt képviselő többes gépnél álló ellenséges kötelékekkel szemben sikerült kivívniok. Ez csak vadászrepülőink és légvédelmi tüzérség önfeláldozó bátor magatartásának és rátermettségének köszönhető. A szóbeli társulály szemben vittvő légihadcolbak elszennvedett tíz vadászgépnél elvesztése az elért eredményhez léptő aránylag igen csekélynek minősíthető, főleg, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a tíz repülő három gépnk csak kisebb rongálódást szenvedett és továbbtának sikerült éjtörényével serte lenül földet érnie.

A honvéd vezérkar főnökének szómbaton kiadott jelentése után vasárnap július 2-án újabb magyaránvő légi terrortámadás érte Budapestet és az ország több más városát. A korá délelőtti órákban ötszázal több ellenséges gépnél álló kötelék igen szűles kiterjedőben négy hullámban berepült elől irarból az ország légterébe. Az elcsúszó ügy févårsorok, mint egyes vidéki városok ellen terrortámadást hajtott végre. Saját és német vadászok az ellenséges kötelékekkel több helyen találkoztek. Légvédelmi tüzérségünk igen hatatosan működőse lépett és eddig beérkezett jelentések szerint, ellenséges repülőgépet lelőttek. A bombázás nyomán, némely veszteségek anyagi károk keletkeztek. E a léptámadás volt a lerombolóbb mindazközül, amelyek eddig a magyar főváros érték. Közül két és félóránvő tartott a város bombázása.

Az inváziós arcvonalon helyzete.

Az inváziós arcvonalon a legnagyobb jelentőségű továbbra is a Tilly térségben folyó nehéz páncélos csatának van. Tíz angol gyalogos és páncélos hadostálynak körülbelül 6 kilométer mélyre 4-5 kilométer széles betörtési helyre való tömörítése mutatja, hogy rally elkeseredett erőfeszítéseket tesz az angolász hadvezér és arra, hogy a német zsoldosokkal Casen térségében áttörjön. A küzdelem másik súlypontja a S. Lotól északra felvő terület, ahol amerikaiak több ízben indultak támadásra anélkül, hogy elérték volna a cél megvonalakat. A német csatárrepőgépek jó eredménnyel támogatják földi harcokat.

A
magyar nép
lapja a

MAGYAR NÉP,

a
MAGYAR NÉP

olvasója a
magyar nép

